

Kunstmatige riffen in de Noordzee - zin of onzin ?

D. Wouters

In het Nederlandse tijdschrift "De Levende Natuur" wordt momenteel een polemieek gevoerd over de vraag of het bouwen van kunstmatige riffen in de Noordzee al of niet nuttig is voor de mariene fauna.

Aanleiding tot deze polemieek is de bouw van zulk een rif door Rijkswaterstaat nabij Noordwijk in september 1992. Het rif bestaat uit vier hopen vrij grote basaltblokken op een rij, elk ruim 10 meter in doorsnede en 1 tot 2 meter hoog. Alvorens deze werken uit te voeren heeft de Dienst Getijdewateren en Directie Noordzee van Rijkswaterstaat een voorstudie laten uitvoeren over alle mogelijke aspecten verbonden aan de bouw van kustriffen. Nieuw is de idee van de bouw van kustriffen voor de mariene fauna zeker niet. In tal van landen werden gelijkaardige initiatieven genomen. Telkens werd vastgesteld dat de biodiversiteit en biomassa op de kustriffen op spectaculaire wijze toenam. De Dienst Getijdewateren verwacht dat het experiment in Noordwijk gelijkaardige resultaten zal opleveren. De eerste verwachtingen werden inmiddels reeds ingelost. Een maand na de plaatsing bedekten hydroidpoliepen reeds bijna het gehele rif. Inmiddels verschenen ook reeds de eerste zeepokken, Noordzeekrabben, Gewone Zeesterren en grote Zeeanellijeren, en vestigde er zich een kleine populatie Steenbolken (vissoort).

Op het eerste zicht dus allemaal positief, maar ... In een reactie op de enthousiaste voorstelling van het project door Dr. Rob J. Leewis van Rijkswaterstaat, heeft Prof. Dr. Wim J. Wolff van het Instituut voor Bos- en Natuurbeheer, in "De Levende Natuur" het hele project a.h.w. in de grond geboord.

Prof. Wolff merkt m.i. terecht op dat er slechts sprake kan zijn van een verplaatsing van biomassa. De biomassa die er meer komt op het rif, gaat ten koste van de biomassa van het omringende gebied. Al kan de biodiversiteit op het rif inderdaad toenemen, in het Noordzeegebied in zijn geheel zal dat niet het geval zijn. Wolff is echter vooral niet te spreken over het feit dat het ene type natuur (Noordzee met zandbodem) wordt omgebouwd tot een ander type natuur (Noordzee met kunstrif). Hij vindt dit dan ook een onzinnig project van "natuurontwikkeling". Alhoewel er m.i. wel degelijk zinnige projecten van natuurontwikkeling in de natuur zelf mogelijk zijn (b.v. het uitvoeren van bepaalde waterbouwkundige werken om heide- en veengebieden vochtig te houden) is het hele project van de Dienst Getijdewateren niet erg zinvol. Op zich is de regelmatige monitoring van zulk een rif (van nul-toestand naar volledige kolonisatie) wel interessant, maar de vraag is of dit geen weggegooid geld is (de bouwkosten bedroegen 70.000 gulden!). Een gelijkaardige monitoring kan toch bijvoorbeeld ook op een nieuw gebouwde golfbreker of andere constructie gebeuren. Het hoeft m.i. helemaal geen geld te kosten.

Al dient het experiment van Rijkswaterstaat niet in België herhaald te worden, toch zou het zeker interessant zijn om als Strandwerkgroep een regelmatige monitoring uit te voeren van nieuw gebouwde constructies in zee. Zelf heb ik wel twijfels over de uitvoerbaarheid van zulk een project, gezien het een arbeidsintensief en tijdrovend werk is. Beschikken we hiervoor wel over genoeg "ingewijde" mensen om deze taak naar behoren uit te voeren? Het is uiteraard ook een kwestie van "volhouden". Iets om over na te denken.

Literatuur.

Leewis, R.J., 1993. Kunstmatige riffen in de Noordzee.- De Levende Natuur, 1: 28.

WOLFF, W.J., 1993. Kunstmatige riffen in de Noordzee. Een reactie.- De Levende Natuur, 3: 111.

Balansstraat, 167 (bus 4)
2018 Antwerpen